

MARIBORSKI DELAVEC

Izbaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravni-
štvo: Schmidererjeva u-
lica št. 5.

Telefon 8/Vl.

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Letnik 2.

Maribor, petek 14. februarja 1919.

Štev. 37.

Nemška nasilstva.

Ljubljanski dopisni urad objavlja sledeče:

Dne 11. prosinca 1919 je bil župnik Jakob Kindelmann v Kloštru pri Grebinju v svoji sobi, ko je prišla k njemu njegova sestra vsa prestrašena s poročilom, da hočejo vojaški roparji pri glavnih vratih vdreti v župnišče. Župnik je vzel samokres in pobegnil skozi vrt proti Grebinju, meneč, da je tam še jugoslovanska posadka. Nemški vojaki so streljali za njim, ne da bi ga zadeli. Šele v Grebinju je videl, da tam ni več jugoslovanske posadke. Srečala sta ga dva oborožena nemška civilista in ga tirala k nemškim vojakom v Narodni dom. Tam so ga pehali, mu pljuvali v obraz in mu pretili z granatami. Kmalu potem so prignali tudi župnika Holca iz Grebinja. Tudi njega so vojaki psovali, ga zmerjali »Windisches Schwein, windischer Hund, Verräter, verdammter Pfaffe« itd. Naposled so ju vojaki odpeljali proti Št. Andreju v Labudski dolini, in sicer v največjem dežju. Na potu je okoli 25 nemških vojakov prisililo oba župnika, da sta stopila z voza. Agent Wilbermer iz Št. Andraža je nastavljal župniku Holcu samokres na prsi in bi ga bil ustrelil, ako ga drug vojak ne bi bil hitro potegnil nazaj. Potem so zahtevali vojaki, da bi vrgli »oba farja« na tla in pogrnali konje in ju tako vlekli v Št. Andraž. Spravili so ju na drug voz in ponavljali najhujše grožnje. V Št. Andražu so ondotni vojaki sprejeli oba župnika z enakimi grožnjami, nekateri so ju klofutali. Drugi so ju bili s pestmi v obraz; eden jima je brisal z metlo preko obraza. Naposled so ju spravili med divjim krikom v občinski zapor; tiral ju je tjakaj mesar Kondrac iz Št. Andraža tako, da ju je držal od zadaj in delal z njima kakor z živino, ju stresal, butal skupaj in jima grozil, da ju pobije kakor vola. Od tukaj je podivjana soldateska tirala najprej župnika Kindelmana v kasarno.

Ondi so ga pustili na hodniku nagega, da so se zabavali z njim vojaki. Eden mu je dregal s palico v obraz, drug mu je nastavljal vsak hip revolver na prsi in na glavo. Ako je župnik proti temu protestiral, so ga bili po obrazu. Čez nekaj časa je prišel nadporočnik, v civilu baje nadučitelj v Krškem (Koroškem); ta ga je dal odvesti v veliko mrzlo sobo. Prve straže mu niso dale vso noč nobenega miru. Proti jutru je prišla druga straža, starejši pametnejši vojaki; ti so mu prinesli tudi tople črne kave, ker je bil že čisto onemogel. Po intervenciji župana Manrija iz Grebinja, so ga peljali v gostilnico Mayerhoferjevo. Tam je dobil boljšo postrežbo in prej omenjeni nadporočnik je čutil potrebo, da se oprostí zaradi grdega ravnanja vojaštva. Med tem je vojaštvo z nemško civilno drhaljo vred oplenilo župnišče. Vzeli so župniku in njegovi sestri vse perilo, vso obleko in obutev, razen tega vse meso, masl, mošt itd. Ob tej priliki je hotel nemškutarski trgovec iz grebinjske okolice ubiti župnikovo sestro s kopitom. Tako, oziroma še huje so ravnali z župnikom Holcem. Pozneje so spravili oba župnika v Volšperk in šele 21. prosinca v Celovec ter ju internirali pri knezoškofu. Tudi Holcu so izropali vse župnišče.

Političen pregled.

Italija grozi z vojaško silo Jugoslaviji. »Züricher Morgenzeitung« doznava iz Milana: »Italijanski general italijanskega stana Baddoglio je sporočil zastopniku lista »Messaggero«, da hoče Italija izvesti svoje zahteve v Jugoslaviji z vojaško silo, ako bo treba, in da ne bo več demobilizirala, da bo vsekakor pripravljena. Do sedaj je Italija demobilizirala 900.000 mož. Več kot en milijon je še pod orožjem.

Severna Amerika pozdravlja ujedinjenje SHS. Zadnje dni so pisali nekteri listi, da so združene države Amerike priznavale našo državo. Zdaj pa se je izkazalo, da nas pravzaprav še niso priznale, pač pa so izrekle svoje simpatije za nas, ki kažejo, da bi nas rade po svojih željah radi priznale: Državni tajnik Lansing je v soboto izdal izjavo, v kateri se razlaga stališče združenih držav prema

ujedinjenju jugoslovanskih narodov. Nota se glasi: Dne 29. maja 1918 je vlada združenih držav dala duška svojim simpatijam za skupne interese južnoslovanskih plemen. Dne 29. junija 1918 je izjavila, da se imajo osvoboditi vsa slovanska plemena izpod nemške in avstrijske oblasti. Južni Slovani, ki so se osvobodili tujčevega tlačanstva, so že večkrat izrazili svojo željo, da se ujedinijo s kraljevino Srbijo. Srbska vlada javno in službeno izjavlja, da pristaja na ujedinjenje srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda. Vlada združenih držav pozdravlja to ujedinjenje, izjavljajoč, da pridržava končno določitev mej nove države mirovni konferenci, ki bo določila te meje sporazumno in v skladu z željami interesiranih narodov.

Italijanska nadvlada na Jadranskem morju. Poroča se: V komisiji za zvezo narodov so Francozi želeli, da se na nemško mejo pošlje mednarodna vojska. Američani so izjavili, da je to nemogoče, ker nasprotuje ameriški ustavi. Američani so ponudili Italiji nadvlado na jadranskem morju, Reka in dalmatinsko Primorje pa mora pripasti Jugoslovanom, katerim se ne sme dovoliti, da drže vojno brodogradnjo. Američani žele, da se s posredovanjem nevtralcov takoj prične trgovski promet.

Madžarsko-italijanske spletke proti Jugoslaviji. V Budimpešto je prispelo italijansko odposlanstvo, da se dogovarja z madžarsko vlado o skupnem nastopu proti Jugoslovanom. Med bivšim ministrom Batyanijem in Sonninom posreduje poseben kurir. Druga struja, ki ji načeluje Apponyi, je za prijateljski sporazum z Jugoslavijo, toda pod pogojem, da Jugoslavija prizna nedeljivost bivšega ogrskega ozemlja.

Mariborske novice.

Pogajanja med nemško in slovensko vlado so prišla sinoči do zaključka. Dosegel se je popolen sporazum in se je pogodba podpisala.

Uradne ure na pošti. Uradne ure v poštnem prometu so s 15. svečanom za stranke od 8. dopoldne do 5. popoldne.

Ljudski shod v Mariboru. V nedeljo se vrši ljudski shod jugoslov. demokratske t. j. napredne stranke in vseslov. ljudske stranke. Jugoslovani vsi na shod! Tako se poziva. Na podlagi dejstva, da obstoja tudi jugoslov. socialno demokratska stranka, se vprašamo, ali morda ti ne smejo biti Jugoslovani?

Hud mraz se je danes zopet ponovil. Imeli smo zjutraj nad 10° C. Mislimo pa, da je s tem dosežen tudi konec.

Pogajanja zaradi demarkacijske črte, ki se vršijo pri generalu Maistru, še tudi včeraj niso prišla do zaključka. K točkam, ki se dan prej sprejmejo, pridejo Nemci drugi dan z izpremenjevalnimi predlogi. Tako ne morejo priti pogajanja nikdar do zaključka. S tega je razvidno, da Nemci nalašč zavlačujejo pogajanja.

Šole še ostanejo v Mariboru zaprte nadaljnjih 14 dni do 28. februarja, ker primanjkuje premoga.

Mestna kopelj. Odslej bo mestna kopelj le vsak četrtek in soboto odprta, ker je obisk ponehal.

Amerika svari. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Član ameriške prehranjevalne komisije polkovnik Cousey, ki je 11. februarja došel iz Trsta na Dunaj, je jugoslovansko in štajersko vlado opozoril, da naj ne motita železniškega prometa, ker bi sicer se morali ustaviti transporti živil, ne samo v Jugoslavijo, temveč tudi v čehoslovaško državo.

Sol dobe mariborski trgovci in peki takoj na nakaznice, ki jih izdaja občinski gospodarski urad.

Francoski delegat major Montegu graja nemško postopanje. Ker se pri mariborskih pogajanjih o demarkacijski črti na Štajerskem med strankami ni dosegel sporazuma, je dne 11. februarja navzoči delegat francoske misije gospod major Montegu, strankama podal nastopno izjavo: 1. Pri pogajanjih dne 10. febr. so pokazali zastopniki jugoslovanske vlade najboljšo voljo in odkritosrčno željo, da se doseže sporazum. Tudi so bili voljni, da se kolikor mogoče zblížajo; njih ne zadene nobena krivda, ako se že dne 10. t. m. ni dosegel popoln in popoljen sporazum. 2. Zahteva generala Maistra glede demarkacijske črte na koroški meji je vsled agresivnega vedenja tamošnjega prebivalstva upravičena. Jaz sam soglašam z mnenjem gospoda generala in potrjujem tudi njegova končna izvajanja. 3. V službenih poslih se moram peljati v Zagreb. Na željo pa se rad vrnem v Maribor, da se zaključi in podpiše pogodba, ako se — kakor upam — doseže še danes sporazum.

Živež gnije — a ljudstvo strada. Glasom poročil v hrvatskih listih je v Slavoniji in Sremu še danes 8—10.000 vagonov nepobrane koruze, ki gnije po njivah. Delavcem obljubujejo četrtino nabrane koruze, a vzlic temu nečejo delati. Zato predlaga neki trgovec v »Jugoslovanskem ekonomistu«, naj se dovoli prosta trgovina, pa bodo že trgovci poskrbeli, da se korusa pobere. — O tem predlogu bi se dalo razpravljati, toda pod gotovimi pogoji in predvsem brezpogojni prepovedi izvoza preko državnih mej.

Poštni čekovni urad za Slovenijo. S 15. febr. začne v Ljubljani poslovati čekovni urad s strani. — Hranilnični promet in promet s papirji se za sedaj še ne vpelje. — Navodila o rabi čekov se dobe pri poštnih uradih ozir. pri čekovnem uradu. Promet z dunajsko pošto hranilnico je sedaj prekinjen, naši poštni uradi torej ne sprejemajo več vplačil za njo in tudi ne izplačujejo nobenih zneskov, če že niso bili nakazani do 31. januarja t. l. Tudi izplačila na hranilnične knjižice kratkim potom so ustavljene. Člani dunajske poštne hranilnice morajo poslati odpoved in knjižico poštni hranilnici na Dunaj, ako hočejo odpovedati celo imovino ali pa samo en del. Odpovedi se mora dodati opazka, naj se odpovedana vsota odpošlje po poštni nakaznici. Dopisovanje z dunajsko pošto hranilnico je podvrženo poštnini. Člani čekovnega prometa dunajske poštne hranilnice naj primerito izpolnjene čeke ali odpovedi (v tem

slučaju tudi vse neporabljene čeke in položnice) pošljejo s frankiranim pismom na Dunaj. Za Slovenijo se mora na čeku zahtevati izplačilo potom poštne nakaznice.

Upor vojakov na Koroškem. Nahujskane tolpe, katere so Nemci gnali proti Slovencem so se sedaj obrnile proti nemškemu prebivalstvu. Popotniki, ki prihajajo iz Koroškega, poročajo, da se vojaški upor vedno bolj širi. V Beljaku se javno plakati, kedaj bodo tu in tam plenili. Pred par dnevi se je v Celovcu uprl 8 lovski polk, katerega so hoteli odposlati v Labudsko dolino. Vojaki so razvili rudeče zastave. Sedanji mogotci na Koroškem nimajo več nobenega vpliva na vojaštvo, ki dela in pleni kakor roparji. Vsled tega se oborožuje civilno prebivalstvo, da se brani pred to »Volkswehr«. Da bi odvrnili nevarnost od svojega prebivalstva so začeli zopet hujskati proti Slovencem.

Roparski umor. V Ljubljani se je mudil neki konjski prekupec iz Bosne z namenom, da nakupi konje. 12. febr. okoli 7. ga je zvalil neki vojak, da se je peljal z njim s tramvajem v Udmat. Od zadnjega tramvajskega postajališča sta šla oba na Selo. Pri zadnji hiši je vojak udaril prekupca z nekim predmetom po glavi, da je takoj padel, potem pa ga je še zabodel z nožem. Na krik sta priletela dva civilista, ki sta napadalca prepodila, ne da bi bil imel čas, svojo žrtev oropati. Napadeni je mrtev. Napadalec je zbežal proti mestu. Bile so takoj razposlane patrolje, da iščejo napadalca.

Štefe in »takt in žurnalistika«. (Dopis). Svojčas je bila taka razvada, da svojih znamenitih mož nismo poznali, dokler so med nami živeli, med nami stradali in dokler so brez naše pomoči — poginili, ali se sicer izgubili. Niti za to nismo skrbeli, kako in kam so mrtveca položili k zad jemu počitku. On je bil za nas — ničla. Ampak kakor hitro je zatisnil oči, ko smo se zavedali, da ne potrebuje več naše pomoči, ne našega sočutja, se nam je naenkrat srce odprlo na stežaj, naša usta so se napolnila polna hvale in slave na rajnega in naši možgani so se preobračali v spominih na malenkostne podrobnosti iz življenja njega, ki smo ga ves čas prezirali. Ne bomo kcpali dokazov iz naše zgodovine, to brezno nima dna. Upali smo, da bo štiriletna vojna, ki je ves svet in njegove nazore prekučnila, tudi to našo limonadno razvado pometala v brezno brez dna. Pa kakor nam slučaj Štefeta kaže, je bilo tudi to upanje — brez dna. Zdaj, ko Štefe leži v hladni jami, je v Ljubljani pričelo zvonjenje o njegovi slavi — celo znanstvenikom ga skušajo proglasiti — da se treznemu človeku mora naravnost studiti. In še bolj se mora človeku gabit to odpuščanje, ta vesoljna odveza vseh grehov, ki jih je pokojni zagrešil na slovenskem narodu. Gospodom se pozna, da niso videli smrti milijonov teh letih do nespoznanja razmesarjenih žrtev vojske. Ali pa, da še zdaj ne vedo, kaj je človek, kaj je smrt. In ker ne znajo razločiti duševnega od telesnega človeka, ne gre jim v glavo, da s smrtjo izgine samo telesni človek, oni drugi pa živi dalje med narodom v svojih delih, v sadovih semen, ki ga je v življenju sejal. Kakošno seme je rajnik Štefe lahko rečemo v celi slovenski in deloma tudi hrvatski narod dolgo leta sejal, to smo ob njegovem žalostnem koncu na kratko izrazili. Za to resnico, ki jo nobena še tako hrupna tirijada in limonada »bele« Ljubljane ne izbriše s sveta, nas je »Jugoslavija« napadla. Pravi med drugim, da se »po smrti navadno ne napada nikogar«. Gospoda okrog »Jugoslavije«, mi tudi nismo nikogar napadli, povedali smo le bridko resnico. Če bi bili vi

vsil, ki »mrtvega Štefeta« proslavljate in hlinite sočuvstva ob zaprtem grobu, le en del teh čednosti rajnkemu izkazali v zadnjih dneh njegovega življenja, bi Štefe še danes živel kot spokojenec dostojno življenje. Tako odpuščanje grehov, tako sočustvovanje z njegovo nesrečo, taka velikodušnost, padlega človeka dvigniti iz blata na kviško, bi bilo na mestu, ker po vse ta »čednost« se le zdaj vganjate, ko mu ne morejo več koristiti, je to frazerstvo. Še cno vprašanje: Pokojni avstrijski cesar je bil že zdavnaj mrtev. Se je pa zato količkaj izboljšalo, kar je celo življenje nad nami zagrešil? Ga more kdo še danes hvaliti, zato ker je mrtev? Ali more kdo hvaliti, odpuščati Stürghu in Tissu? Niste ravno vi gospoda še nekaj ur pred Štefetovo smrtjo konstatirali, da se je Štefetov duh zopet oživel v »Slovencu«? In če se postavite zgolj na stališče tovarštva: želite zvedeti, kako je ta, ki ga zdaj dvigujete v nebesa svojega lastnega tovarjša gnal v še hujšo smrt, v pogin, ker mu je iz ust iztrgal trdo skorjico kruha? Telesni človek Štefe naj v miru počiva, ali oni drugi se bo vkljub vašim tirijadam moral pokoriti za svoja dejanja tudi še na tem svetu.

Razne novice.

Ženitbena navada. Pri nekem plemenu v Mali Aziji je ta ženitbeni običaj: Vsa dekleta enake starosti pridejo na nek določen kraj. Nato se razdelijo. Če jih je trideset, gre petnajst lepih na eno stran, petnajst grdih pa na drugo stran. Zdaj pozovejo mladeniče, ki se hočejo ženiti, da kupijo najlepšo. Kdor da več, ta dobi najlepšo. Tako gre vrsta od prve do zadnje, dokler niso vse zasnujbljene. Za manj lepe pa se darujejo predmeti, denar, lišp, konji, obleko . . . Kdor dobi eno izmed grdih, dobi te darove, a zdaj ne vodijo dražbe mladeničev, ampak sodnik. Bolj ko je deklica grda, več ponudi sodnik, dokler se snuber ne najde. Najgrša dobi največji dar, ki je bil dan za najlepšo deklico. Na ta način se iznebijo vseh.

Deca je na pokopališču. Stanovanj ni. Ni jih v Mariboru, ne na Dunaju, ne v Parizu — evo, o Parizu vam pripovedujejo sledečo anekdoto. Ljudje se poslužujejo vsemogočih zvijač, da bi prišli do stanovanja. K nekemu hišnemu gospodarju je prišla žena in ga prosila, naj ji da stanovanje v najem. »Ali imate deco?« je vprašal gospodar. »Imam tri . . .« je odvrnila, »nahajajo se na pokopališču«. Dal ji je stanovanje za celo leto, podpisala sta pogodbo. Ko je bilo to končano, je dejala žena: »Zdaj grem po deco«. — »Kako, vašo deco? Meni se zdi, da ste rekli, da so na pokopališču?« — »Da«, — je dejala žena. »Poslala sem jih, da se malo izprehodi«. Nadelala ga je.

Igrače in galanterija

se zaradi opusta teh predmetov, na drobno kakor na debelo, popolnoma razproda po zelo nižjih cenah v trgovini

Vilko Weixl, Glavni trg 22.

Na prodaj je tudi pet sokolskih telovadnih hlač.

Karbid prve vrste v vsaki množini ter dobro pralno milo v malih koskih se dobi po nizki ceni pri tvrdki Felber, Dravska ulica 11.